

CELE **12** PÂRGHII ALE
SUCCESULUI

Redactare: Dragoș Ghițulete
Tehnoredactare: Liviu Stoica
Corectură: Adriana Călinescu
Design copertă: Andra Penescu

PRIMARY GREATNESS. THE 12 LEVERS OF SUCCESS

Stephen R. Covey

Copyright ©2015 by FranklinCovey Company
FranklinCovey and the FC logo and trademarks are trademarks of
FranklinCovey Co. and their use is by permission.

EXCELENȚA PRIMARĂ: CELE 12 PÂRGHII ALE SUCCESULUI

Stephen R. Covey

Copyright © 2017 Editura ALL
Toate drepturile rezervate.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

COVEY, STEPHEN

Cele 12 pârgii ale succesului : cum să obții excelența primară /
Stephen R. Covey; trad.: Gabriela Nedelea. – București: Editura
ALL, 2017
ISBN 978-606-587-424-4

I. Nedelea, Gabriela (trad.)

159,9

Grupul Editorial ALL:

Bd. Constructorilor nr. 20A, et. 3,
sector 6, cod 060512 – București
Tel.: 021 402 26 00
Fax: 021 402 26 10

www.all.ro

Editura ALL face parte din **Grupul Editorial ALL**.

f/editura.all
allcafe.ro

STEPHEN R.
COVEY

CELE **12** PÂRGHII ALE
SUCCESULUI

Traducere din limba engleză de
Gabriela Nedelea

Cuprins

Cuvânt-înainte – Sean Covey	1
Prefață: Excelență primară versus excelență secundară	3

I

Cum să obții excelența primară

Capitolul 1: Viața secretă	13
Capitolul 2: Caracterul: sursa excelenței primare	19
Capitolul 3: Cum să te aliniezi la principii	25
Capitolul 4: Rămâi pe drumul drept	32
Capitolul 5: Reprogramează-ți gândirea	35

II

Cele 12 pârgii ale succesului

Capitolul 6: Pârgia integrității	45
Capitolul 7: Pârgia contribuției	53
Capitolul 8: Pârgia priorității	60
Capitolul 9: Pârgia sacrificiului	69
Capitolul 10: Pârgia dăruirii	75
Capitolul 11: Pârgia responsabilității	81
Capitolul 12: Pârgia loialității	87
Capitolul 13: Pârgia reciprocității	93
Capitolul 14: Pârgia diversității	99
Capitolul 15: Pârgia învățării	105
Capitolul 16: Pârgia reînnoirii	110
Capitolul 17: Pârgia predării	114
Capitolul 18: Câteva cuvinte în încheiere: Căutați înțelepciunea!	119

Interviu cu Stephen R. Covey	125
Note	133
Despre autor	135

Cuvânt-înainte

de Sean Covey

Pentru că bunicul meu deținea un lanț hotelier de succes, profesia tatălui meu, fiul lui cel mare, fusese pecetluită încă din tinerețe. Dar, întrucât lucrase o vreme ca profesor, îi încolțise în suflet dorința de a-și folosi talentele în alt domeniu. Glasul lui – un amestec de pasiune, talent și conștiință – se cerea ascultat. A decis că, mai presus de orice, își dorește să devină profesor. Simțise potențialul minunat al studenților săi și ardea de nerăbdare să-i ajute să-l fructifice. Pe de altă parte, știa că tatăl său voia ca el să preia afacerea familiei. Cu sufletul îndoit, a hotărât, totuși, să stea de vorbă cu el.

Într-o zi, și-a abordat tatăl și i-a spus că dorește să devină profesor. Acesta i-a răspuns: „În regulă, fiule! Ai să fii un profesor nemaipomenit. Ca să fiu sincer, nici eu nu m-am prea dat în vânt după afacerea asta!”

Și astfel a ajuns Dr. Covey mai întâi profesor universitar, apoi scriitor, și, în cele din urmă, unul dintre cei mai titrați gânditori în domeniul artei conducerii, al eficienței organizaționale și al familiei; și toate acestea numai pentru că a avut curajul să-și urmeze propriul drum și să contribuie la dezvoltarea acestor domenii.

I-a ajutat și pe alții să-și afle menirea. Odată, l-am întrebat care era, în accepțiunea lui, definiția artei de a conduce. Iată ce mi-a răspuns: „Arta conducerii constă în a-i face pe oameni să-și înțeleagă pe deplin propria valoare și propriul potențial.”

Era prima oară când auzeam o asemenea definiție și am lăcrimat puțin. De ce? Pentru că se definea, astfel, pe sine. Chiar și atunci când mie mi se părea că îmi lipsesc cu desăvârșire, el mă făcea să-mi văd valoarea și potențialul. Mă făcea să simt că totul este posibil, că aveam de îndeplinit o misiune importantă. Proceda la fel cu frații și cu surorile mele și, de fapt, cu toți cei din jurul lui. Credea din suflet că fiecare ființă umană are de îndeplinit o misiune anume, diferită de a celorlalți oameni. Era un profesor de toată isprava, în primul rând, prin propriu-i exemplu, apoi prin ceea ce spunea, iar eu eram profund influențat de perspicacitatea lui. Unul dintre lucrurile fundamentale pe care mi le-a insuflat neîncetat este acela că există două modalități de a trăi: fie într-o excelență primară, fie într-una secundară. Viața la superlativ, cea de primă mână, se referă la cine ești tu cu adevărat – caracterul, integritatea, motivațiile și dorințele tale profunde. Cea secundară se referă la popularitate, la titlu, la poziție, la faimă, la avere

și la onoruri. M-a făcut să mă concentrez asupra excelenței primare și să nu pun preț pe cea secundară. Mi-a spus că excelența secundară e o urmare firească, dar nu întotdeauna garantată, a celei primare; de asemenea, mi-a spus că excelența primară îți oferă satisfacții intrinsece, cum ar fi liniștea sufletească, implicarea și relațiile bogate și rodnice. Aceste satisfacții cântăresc mult mai mult decât cele extrinseci, de importanță secundară – bani, popularitate și o viață egoistă, condusă de plăceri pe care le considerăm a constitui „succesul“.

Cartea aceasta este o colecție a celor mai bune dintre eseurile tatălui meu, care n-au mai apărut până acum în acest format și nu sunt la fel de cunoscute precum alte scrieri ale sale. Dar sunt reprezentative pentru Stephen Covey și conțin unele dintre ideile lui cele mai valoroase. Așadar, colegii mei și cu mine ne-am gândit că ar fi foarte potrivite pentru a fi împărtășite întregii lumi. Acum, când scriu acest cuvânt-înainte, au trecut trei ani de la moartea tatălui meu. Însă îi veți auzi, în aceste eseuri, glasul profund și răsunător, adresându-se direct sufletului vostru. De când le-a scris, au rămas aproape neatinse. Noi n-am făcut decât să le țesem într-o poveste despre cum e să trăiești o viață de primă mână. Tata a scris o parte dintre ele în timp ce pune bazele *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficace* și e incitant să vezi aici geneza ideilor care au transformat, de atunci, lumea afacerilor și milioane de vieți. Dar nu e vorba despre o reluare a *Celor 7 deprinderi*. Această carte explică resorturile interioare necesare pentru a face trecerea de la o viață plină de capcane exterioare ale succesului, la una de pace profundă, de satisfacție și înțelepciune.

Există mulți oameni care trăiesc în durere. Ei au probleme cronice de viață, insatisfacții și dezamăgiri. Există multă descurajare și mare parte din așa-zisele „leacuri“ pentru ușurarea ei sunt superficiale. Această carte îți poate oferi un remediu adevărat, într-o lume a aspirinelor și bandajelor temporare. Eu însumi m-am confruntat cu încercări dureroase în viață și vă pot spune din experiența proprie că principiile pe care le-am aflat de la tata – principii clar enunțate în această carte – ne-au dat familiei mele și mie personal curajul și încrederea de a merge mai departe, de a contribui cu ceva și de a ne găsi fericirea. Principiile acestea îți vor fi și ție de ajutor.

Prefață

Exelență primară versus exelență secundară

Atunci când Titanicul a plecat pe mare în prima și ultima sa călătorie, pe punte se aflau 614 șezlonguri din lemn. În fiecare dimineață, cei din echipaj le desfăceau și le aranjau cu grijă, astfel încât pasagerii să se tolănească acolo. Oaspeții le puteau apoi muta cum voiau ei.¹

E de presupus că nimeni nu aranja șezlongurile pe punte în momentul în care se scufunda Titanicul! Dar rearanjarea șezlongurilor pe puntea vaporului e un echivalent simbolic al lucrurilor mărunte, fără rost, pe care le facem în viață, în loc să ne concentrăm asupra celor cu adevărat importante. Aranjarea șezlongurilor pe punte, în vreme ce se scufundă vaporul, este, efectiv, ultimul lucru pe care ar trebui să-l faci.

Atunci, de ce e primul lucru pe care îl fac atâția dintre noi?

Rearanjarea șezlongurilor de pe punte înseamnă să pui aparențele înaintea realității, să-ți pese mai mult de imagine decât de substanță, să-ți pui prioritățile pe ultimul loc. Asta facem noi. Punem lucrurile mărunte pe primul loc. Rezultatul? Idealuri și cariere ratate, familii destrămate, boală, companii falimentare, prietenii pierdute, o viață ratată din cauza deciziilor noastre greșite. Așa s-a întâmplat și cu Titanicul, care s-a scufundat în 1912. Au murit 1.517 oameni. Deviza „Siguranța înainte de toate“ a fost uitată. Vaporul străbătea întinderi uriașe și periculoase printre sloiuri de gheață, la viteză mare. Nu existau destule bărci de salvare pentru toți pasagerii. Nu se făceau simulări cu bărcile de salvare, așa că n-au știut cum să procedeze în momentul în care s-a produs dezastrul².

Povestea Titanicului ne amintește de adevărul spuselor lui Goethe: „Lucrurile care contează cu adevărat nu trebuie să fie la cheremul celor mărunți.“ Câți dintre noi nu pun pe primul loc lucrurile care nu contează? Oare nu considerăm micile noastre dorințe secrete mai importante decât oamenii de care suntem răspunzători? Oare nu le zămbim celor de față, ca apoi, în lipsa lor, să-i bârfim? Nu-i tratăm pe străini mai bine decât pe cei din familie, adică pe cei care contează cel mai mult pentru noi? Nu renunțăm noi la succesul pe termen lung, în favoarea celui pe termen scurt?

Nu prețuim mai mult capcanele succesului (șezlongurile de pe punte), decât pacea interioară și satisfacția pe care ne-o oferă implicarea adevărată (salvarea vaporului)?

Potrivit principiilor lui Stephen R. Covey, excelența primară reprezintă succesul care derivă din implicare. Prin contrast, capcanele succesului – poziția, popularitatea, imaginea publică – sunt secundare. Când analizezi acțiunile și comportamentele vedetelor, ale atleților faimoși, ale președinților de companii, ale actorilor de cinema etc., nu vezi decât excelență secundară.

Excelența primară e interioară. Se referă la caracter. Excelența secundară e exterioară. Așa cum ne-a învățat Dr. Covey, „Multor oameni de excelență secundară – adică cei cărora li se recunoaște talentul – le lipsește excelența primară sau bunătatea născută din caracter. Mai devreme sau mai târziu, veți observa acest lucru în toate relațiile pe termen lung pe care le au, fie ele cu un asociat de afaceri, cu un soț sau cu o soție, cu un prieten sau cu un adolescent care trece printr-o criză de identitate. Caracterul este cel care poate transmite cel mai elocvent. Așa cum zicea Emerson cândva, „Îmi strigi atât de tare în ureche încât nu aud ce spui!”⁴³

Succesul în viață are legătură cu excelența primară – cu datoria, onoarea, integritatea, perseverența, sacrificiul de sine și disponibilitatea, indiferent de recompense sau de împrejurări. Acestea sunt principii naturale, universale, imuabile. Ele sunt aceleași pentru toată lumea, oriunde și oricând. Încercarea de a obține excelența secundară fără cea primară nu funcționează. Oamenii nu-și construiesc existențe de succes pe nisipurile mișcătoare ale aparențelor sau ale popularității trecătoare, ci pe stânca principiilor imuabile.

În mod ironic, excelența secundară o urmează firesc, deși nu întotdeauna, pe cea primară. Persoanele de caracter tind să câștige în viață, pentru că oamenii au încredere în ele. Munca asiduă le conferă, de obicei, un anume nivel de siguranță și, uneori, chiar prosperitate. Comportamentul lor etic le câștigă afecțiunea și loialitatea celorlalți. Acestea sunt urmările firești ale excelenței primare. Desigur, nu există nicio garanție: oamenii de caracter se pot îmbolnăvi sau pot avea ghinion, ca toată lumea. Există o mulțime de oameni cumsecade care muncesc pe brânci o viață întreagă, fără să prospere financiar. Însă cei care caută excelența primară se bucură de un soi de pace, de satisfacție, o stare imposibil de atins de către cei care se agață cu dinții să ajungă la excelența secundară, conștienți fiind de faptul că nu există nimic principial în aceasta.

Mulți confundă succesul cu excelența secundară. Fac tot ce pot să pară oameni de succes, ascunzându-și personalitatea reală. Aceștia, însă, nu plătesc și prețul pentru adevărata realizare, ci caută succesul fără să depună vreun efort. Ei proiectează o falsă imagine de sine. Se prefac că-ți sunt prieteni. Cei mai mulți dintre noi ne facem vinovați, la un moment dat, de acest tip de gândire.

Ar trebui să fie evident că trăsăturile negative cum ar fi egocentrismul, lenea, procrastinarea și necinstea au urmări firești, la fel ca virtuțile. Totuși, în epoca excelenței secundare, rezultatele par să conteze mai mult decât convingerile morale, iar exteriorul devine mai apreciat decât interiorul.

Totuși, adânc, în profunzimea sinelui, știm că nu putem avea o viață de succes fără principii. „Sondajele Gallup arată că peste 90% din americanii adulți susțin

promovarea cinstei, a democrației, a toleranței față de oamenii de diferite rase sau etnii, a patriotismului, a atașamentului față de prieteni și față de familie, a curajului moral și a Regulii de Aur.⁴ În adâncul nostru, știm că succesul exterior este inutil, dacă nu este profund înrădăcinat în succesul lăuntric. Asta ne dorim pentru copiii noștri. Dar și pentru noi.

Această convingere este confirmată și de date științifice. Oamenii de știință interesați de descoperirea aptitudinilor și a trăsăturilor care conduc la succes nu se mai axează atât de mult pe inteligență sau pe talent; mulți consideră acum caracterul a fi un factor mai important al succesului. De exemplu, vestitul Proiect Perry din grădinițe i-a ajutat pe oameni timp de zeci de ani să izoleze factorii care conduc la o viață împlinită și la realizări reale. Început în Michigan în 1965, proiectul a implicat 123 de preșcolari, cu vârste de 3 și 4 ani, ale căror vieți sunt studiate de atunci și până în zilele noastre. Copiii, care provin din medii sărace, au fost învățați să „insiste în a realiza sarcini plictisitoare și, adesea, fără satisfacții, pentru a amâna răsplata, pentru a urmări îndeplinirea unui plan“. Cu alte cuvinte, capacități de bază ale caracterului. O jumătate de secol mai târziu, învățăturile încă funcționează în viețile membrilor grupului Perry. În comparație cu alți copii, care nu au participat la proiect, au avut șanse semnificativ mai mari de a absolvi o școală, de două ori mai multe de a se angaja și de a câștiga un salariu mare, iar riscurile de a fi arestați sau de a trăi din ajutor social au scăzut la jumătate.⁵ În mod ironic, Proiectul Perry a fost conceput cu intenția de a mări IQ-ul elevilor. Lucrul acesta nu s-a întâmplat, însă e ușor de observat că SQ-ul lor – „coeficientul de succes“ – a crescut uimitor, după ce au asimilat principiile unui caracter bun.

Dr. Covey avea convingerea că un caracter puternic e un factor mult mai semnificativ în obținerea succesului decât talentul, inteligența sau circumstanțele. Și-a petrecut viața ajutându-i pe oamenii din toată lumea să recunoască adevărul fundamental și să-și transforme existența. Mii de oameni au profitat de aceste cunoștințe, prin traininguri corporatiste și guvernamentale sau doar citind cărțile lui de succes.

Astăzi, tinerilor li se predau acele principii în școlile și în colegiile de pe toate continentele, printr-un proces și printr-un sistem școlar integrat – „Conducătorul din mine“ – oferit de Franklin Covey. Rezultatele sunt absolut remarcabile, deoarece studenții percep diferența dintre excelența primară și cea secundară, învățând și cum să trăiască după principiile celei dintâi.

Cum asimilăm principiile excelenței primare? Ne este dat caracterul de la naștere? Există posibilitatea de a ne schimba caracterul? Chiar dacă e greu, schimbarea caracterului este posibilă. Așa cum ne-a învățat Dr. Covey, *ne putem* schimba, pentru că avem puterea de a alege felul în care să acționăm în viitor. Caracterul uman ar putea arăta ca o rețetă – o ceașcă genetică, o lingură de mediu înconjurător și câteva grame de noroc –, însă trebuie să hotărâm ce vom face cu toate aceste ingrediente.

Cheia succesului este să ne aliniem la principiile acestea imuabile și să nu ne îndepărtăm de ele. Dacă vrei s-o iei spre nord, te vei orienta ca atare, după busolă. Orice deviere te va îndepărta de adevăr; chiar așa! Principiile care guvernează realitatea sunt aceleași cu cele care guvernează succesul, iar dacă le încalci, vei îndura consecințele.

Nu e neapărat nevoie să te simți vinovat sau jenat dacă încalci un principiu, sau, cel puțin, nu imediat. S-ar putea să simți ceea ce cercetătorii numesc „euforia trișorului” – sentimentul de ușurare că ai scăpat fără să fii prins. Mulți se simt bine când păcălesc Fiscul, când își umflă conturile bancare sau când bârfesc. Poate se felicita în gând și se cred superiori bieților naivi care nu înșală.⁶ Totuși, cei mai mulți dintre noi conștientizăm adânc, în suflet, când îi rănim pe cei de lângă noi – sau pe noi înșine – și consecințele asupra caracterului nostru sunt incontestabile. Dacă încalci principiul economisirii prin cheltuieli prea multe, ajungi sărac. Dacă îți faci un obicei din a încalca principiile care îți guvernează corpul, cum ar fi mișcarea și nutriția corespunzătoare, probabil te vei îmbolnăvi și te vei usca pe picioare. Dacă încalci principiul bunătății și al respectului, aproape sigur vei constata că ai mai mulți dușmani decât prieteni.

Desigur, niciuna dintre aceste consecințe ale comportamentului greșit nu e absolut inevitabilă. Însă dacă privești viața prin lentilele reci, realiste ale probabilităților, atunci e aproape sigur că îți vor face apariția.

Principiile care guvernează realitatea sunt incontestabile. Nu le putem controla. Nu le pasă dacă avem sau nu încredere în ele – pur și simplu, *există*. Așadar, avem mai multe șanse să reușim în viață dacă ne aliniem la acele principii și nu le mai ignorăm.

Aceasta înseamnă să ne analizăm caracterul și motivațiile. Dacă vrem să avem succes în viață, s-ar putea să fie nevoie să ne aliniem caracterul și motivațiile la alte principii. S-ar putea să fim nevoiți să luptăm cu defecte de caracter, ca procrastinarea, invidia sau egoismul. În orice caz, trebuie să ne conștientizăm adevărata personalitate și să ne aliniem viețile la principiile care guvernează succesul.

Poate e greu să intri în ceea ce Dr. Covey numește „grădina secretă” a vieții tale și să descoperi ce crește, de fapt, acolo. Nu e ușor să te aliniezi la adevăratele principii, dar nu este singura cale spre succesul veritabil.

Principiile sunt ca niște pârghii. E aproape imposibil să miști singur un bolovan; dar dacă te folosești de o pârghie, lucrul acesta devine relativ ușor. Și cu cât pârghia e mai lungă, cu atât e mai simplu. Așa cum spunea Arhimede, „Dați-mi o pârghie îndeajuns de lungă și voi mișca lumea”. Principiile precum integritatea, dăruirea și prioritățile dețin pârghii importante. Numai aplicând consecvent aceste pârghii poți spera să îndepartezi cele mai mari obstacole din calea succesului – defectele de caracter cum ar fi egoismul, victimizarea și „nebuniile fatale” față de adevăratele priorități. Dacă ești integru, va fi floare la ureche ca oamenii să aibă încredere în tine. Vei ajunge mult mai departe în relațiile tale cu oamenii, dacă te porți frumos cu ei, decât dacă îi tratezi cu indiferență. Reanalizând prioritățile reale, nu va trebui să plătești prețul amar de a-ți irosi timpul și viața.

În această carte, Dr. Covey prezintă felul în care ajungi să faci această importantă trecere de la obsesia excelenței secundare la concentrarea asupra excelenței primare. El vorbește apoi despre 12 pârghii care constituie un mecanism de cel mai înalt nivel, după care trăiesc oamenii de succes, și care ne călăuzesc spre internalizarea acestor principii:

- Integritatea
- Contribuția
- Prioritățile

- Sacrificiul personal
- Dăruirea
- Responsabilitatea
- Loialitatea
- Reciprocitatea
- Diversitatea
- Studiul continuu
- Reînnoirea
- Predarea spre învățare

Prima pârghie este integritatea, starea de a fi întreg și indivizibil. Oamenii integri sunt aceiași și pe dinăuntru, și pe dinafară. Ei nu au planuri ascunse, nici motivații obscure. Sunt, după cum spune Dr. Covey, „total ancorați într-un set de principii corecte“.

Vom avea cu adevărat succes numai dacă scopul nostru este integritatea totală, profundă. Odată ce ne-am stabilit acest scop, excelența primară e la mâna noastră. Cele 12 pârghii ne conduc de la starea de succes aparent la cea de succes real, de la nesiguranță profundă la încrederea lăuntrică pe care o simt oamenii când își ancorează viețile în principii naturale.

De ce aceste 12 pârghii?

Întorcându-ne în timpuri străvechi, aflăm că învățații au făcut multe asemenea liste de principii utile. Îmi vin în minte tabla de virtuți a lui Aristotel și cele treisprezece virtuți ale lui Benjamin Franklin. Și, în zilele noastre, cele douăzeci și patru de puncte puternice ale eminentului psiholog Dr. Martin Seligman, care se bazează pe cercetări serioase asupra factorilor care contribuie la o viață mai bună.⁷

Cele 12 pârghii ale Dr. Covey se bazează pe propriile-i cercetări exhaustive și pe experiența sa îndelungată de lucru cu oamenii din lumea întregă. Pentru el, acestea sunt fundamentale și inevitabile și sunt caracterizate printr-o anumită ierarhie. Așa cum am spus, *integritatea* reprezintă fundamentul succesului veritabil, împreună cu contribuția – principiul de a lăsa o moștenire care contează, plină de semnificație. Trăind după principiul *priorității*, suntem îndreptățiți să colaborăm fără să ne rătăcim în hățișul lucrurilor neimportante.

E imposibil să lași o moștenire statornică fără *sacrificiu personal*. Când începem să ne întrebăm ce putem face ca să dăruim ceva celorlalți, atunci înțelegem ce înseamnă să trecem dincolo de ego-ul nostru și să simțim gustul succesului veritabil.

Principiul natural al *responsabilității* e din ce în ce mai neglijat în lumea noastră. Nimeni nu are nicio problemă să-și asume responsabilitatea succesului, însă diferența dintre oamenii de excelență primară și cei de excelență secundară devine foarte clară atunci când dau socoteală pentru lucrurile care nu merg tocmai bine. În momentul acela, persoana de excelență primară nu blamează pe nimeni, ci face un pas înainte și își asumă deschis responsabilitatea, dacă e cazul.

Loialitatea e consecința firească a dăruirii. Pe măsură ce te dedici celorlalți cu perseverență, îți formezi un echilibru extraordinar în relații. Devii din ce în ce mai loial față de ceilalți și ei față de tine. Strâns legată de loialitate e legea *reciprocității* – la

fel de imuabilă ca legea gravitației. Noi toți suferim consecințele acțiunilor noastre zilnice, în fiecare clipă a vieții, iar balanța se poate înclina în favoarea sau în defavoarea noastră. Vom fi tratați așa cum îi tratăm și noi pe alții. Înșelarea încrederii atrage după sine trădarea. S-ar putea ca lucrul acesta să nu se întâmple imediat, dar, în timp, prețul tot va fi plătit.

În adâncul ființei noastre trebuie să apreciem *diversitatea*, dacă vrem să ne maximizăm succesul în viață. Fie că vorbim despre biologie sau despre afaceri, despre politică sau despre dezvoltarea producției, natura ucide similaritatea și glorifică diferențele. Așa cum spune Dr. Covey, „Dacă doi oameni au aceeași opinie, unul dintre ei e inutil“. Pe măsură ce învățăm să valorificăm și să folosim mecanismele pe care ni le oferă diverse persoane, fiecare după puterea sa, avem mult mai multe șanse să reușim.

În sfârșit, fără *învățare continuă* și *autoperefecționare*, ne vom confrunta cu consecințele naturale ale stagnării și ale irelevanței. Ne perfecționăm prin exercițiu, prin lectură, acordând timp celor dragi și prin practici de reținere, cum ar fi meditația. Asimilăm principiile excelenței primare prin *predare spre învățare* – nu dorim doar să devenim beneficiari, ci și să fim învățători.

Luate în ansamblu, cele 12 pârgii ne fac viața mai ușoară și mai rodnică. Folosind aceste pârgii, îți întărești caracterul și influența asupra celorlalți. Vei continua să muncești din greu, ca să urnești bolovanii vieții, dar efortul tău nu va mai fi în zadar.

Aceste 12 pârgii nu reprezintă suma totală a principiilor succesului – mai există multe altele –, dar sunt indispensabile. Fără ele, nimeni nu poate reuși cu adevărat. Cartea de față analizează în profunzime aceste principii și ne ajută să înțelegem cum să le asimilăm. Excelența primară reprezintă urmarea naturală a acționării acestor pârgii.

Un act de bunăvoință are o putere uriașă.

Un prieten înțeleghător are o influență extraordinară.

Un muncitor conștiincios devine din ce în ce mai responsabil.

O persoană integă are o moralitate de fier.

Așa cum ne-a învățat Dr. Covey, „Dacă vrei să ai o căsnicie fericită, trebuie să fii genul de om care emană energie pozitivă. Dacă vrei să ai un copil mai plăcut, mai cooperant, fii un părinte mai înțeleghător, mai empatic, mai echilibrat și mai iubitor. Dacă vrei să ai mai multă libertate de opinie la locul de muncă, fii mai responsabil, mai săritor și mai cooperant. Dacă vrei ca lumea să se bazeze pe tine, fii o persoană de încredere. Dacă îți dorești excelența secundară a talentului recunoscută, concentrează-te mai întâi asupra excelenței primare a caracterului“.⁸

Influența Dr. Stephen R. Covey este un fenomen global. Începând cu anul 1989, când a fost publicată cartea *Cele 7 deprinderi ale persoanelor eficiente*, milioane de lideri, de educatori și de familii din lumea întreagă s-au inspirat și și-au găsit alinarea în glasul ferm și mobilizator al Dr. Covey. Dacă glasul acesta ți-e familiar, este pentru că limbajul său este cel al timpurilor noastre – afirmații precum „fii proactiv“, „gândește câștig-câștig“ și „conștientizează ceea ce faci“ au remodelat cultura și societatea în care trăim. Dar Dr. Covey avea de spus mult mai mult decât *Cele 7 deprinderi*. Editorii acestei noi cărți au trecut în revistă zeci de articole publicate de Dr. Covey, ca să extragă cât

mai mult din reflecțiile sale asupra principiilor unei vieți de succes. Textele pline de forță din această carte au fost inaccesibile până acum. Dacă ești asemenea milioaneilor de oameni care au găsit sfaturi prețioase în rândurile sale, meditațiile Dr. Covey în legătură cu pârgurile excelenței primare îți pot transforma viața din bună... în excelentă.

Colegii lui Stephen R. Covey

**CUM SĂ OBTII
EXCELENȚA PRIMARĂ**

Capitolul 1

Viața secretă

*Dacă te uiți în direcția corectă,
vei vedea că întreaga lume este o grădină.*

Frances Hodgson Burnett

Noi, oamenii, avem trei vieți: cea publică, cea privată și cea secretă. Viața secretă își are locul în inimă, acolo unde îți sunt motivațiile reale – dorințele tale cele mai ascunse. Este, de asemenea, izvorul excelenței primare.

Am văzut la New York, pe Broadway, „Grădina secretă“. Piesa m-a impresionat foarte mult, pentru că tocmai murise mama. Muzicalul, care primise de curând Premiul Tony, e povestea unei fete ai cărei părinți mor de holeră, în India, chiar la începutul piesei. Ea este trimisă la unchiul ei, să trăiască într-o casă mare, britanică. Vechiul conac mișună de spirite romantice. În vreme ce fata vizitează neliniștită domeniul, descoperă intrarea în grădina fermecată, secretă, un loc unde totul este posibil.

Când pătrunde pentru prima oară în grădină, o găsește fără viață, întocmai ca pe vărul ei, un băiat țintuit la pat, și ca pe unchiul său, chinuit încă de amintirea soției sale fermecătoare, care murise la naștere. Fata, plină de speranță, plantează semințe în pământ, în armonie cu legile și cu principiile naturii, și readuce grădina la viață. Pe măsură ce rădăcinile sunt învăluite de căldură și grădina înflorește, fata provoacă o transformare impresionantă a întregii sale moșteniri familiale, într-un singur anotimp.

De-a lungul numeroșilor mei ani de predare și de organizare de traininguri, am văzut multe asemenea transformări provocate de persoane proactive, care trăiesc după principiile excelenței primare în viața lor secretă, privată și publică.

Când m-am întors acasă a doua zi, ca să rostesc câteva cuvinte la înmormântarea mamei, am făcut referire la „Grădina secretă“, deoarece pentru mine, ca și pentru mulți alții, casa ei era o grădină tainică, unde puteam să ne refugiem și să ne hrănim cu gânduri pozitive. În ochii ei, toate erau bune, în ceea ce ne privește, iar binele devenea posibil.

Cele trei vieți al noastre

În viața publică, suntem văzuți și auziți de colegi, de asociați și de alte persoane din cercul nostru. În viața privată, interacționăm mai intim cu soțul sau cu soția, cu membrii familiei și cu prietenii apropiați. Viața secretă face parte din celelalte două. Ea este resortul care le motivează. Mulți oameni nu intră niciodată în viața secretă. Viața lor publică e regizată, în mod esențial, de persoanele sau de evenimentele și de lucrurile din trecut sau de cele care îi însoțesc în prezent, precum și de presiunea mediului înconjurător. În felul acesta, ei nu au acea trăire a cunoașterii de sine – cheia spre viața secretă, datorită căreia te poți observa, detașându-te de tine însuși.

Îți trebuie curaj ca să-ți explorezi viața secretă, pentru că trebuie, mai întâi, să te retragi din oglinda socială – reflexia pe care ne-o întoarce societatea despre noi înșine, deși imaginea aceasta s-ar putea să nu aibă nimic de-a face cu sinele profund. Ne obișnuim cu imaginea noastră din oglinda socială. Iar noi putem decide să nu ne autoanalizăm, complăcându-ne în vidul unei reverii sterile și în raționalism. Într-un asemenea tipar mental, nu mai avem trăirea identității sau a siguranței.

*Viața secretă își are locul
în inimă, acolo unde
îți sunt motivațiile reale –
dorințele tale cele
mai ascunse.*

Analizați-vă motivele!

Cele mai critice momente pentru mine sunt atunci când intru în viața mea secretă și îmi pun întrebarea: „Ce cred eu? Ce consider eu corect? Care ar trebui să fie motivațiile mele?“. Sunt momente în care pătrund în viața mea secretă și îmi aleg motivațiile. „Ia stai un pic!“, îmi zic. „E viața mea. Eu aleg cum să-mi consum timpul și energia. E la latitudinea mea să mă scol dimineța și să fac gimnastică. Eu hotărâsc dacă să mă enervez sau nu, dacă vreau sau nu să mă împac cu cineva.“ Îmi pot alege singur motivele. Una dintre bucuriile pe care ți le poate oferi viața secretă este posibilitatea de a-ți alege motivele. Până când n-o faci, realmente n-ai cum să-ți trăiești viața. Totul derivă din motive și din motivații – ele sunt rădăcina celor mai profunde dorințe ale noastre. Întrebarea e: care sunt motivele pe care le punem pe locul întâi în viață? Când mă confrunt cu o situație frustrantă sau deconcertantă, intru în viața mea secretă. Acolo dau nas în nas cu mine însumi și mă întreb: „Ce să fac? Să trăiesc după principiile corecte sau să cedez cerințelor excelenței secundare?“ Pe măsură ce învăț să fiu proactiv în explorarea vieții secrete, pătrund în conștiința de sine, în imaginație și în exersarea voinței libere, ca să-mi aleg motivele. De exemplu, atunci când te gândești la carieră, s-ar putea să te întreb: „Care e motivul meu real?“

N. Eldon Tanner, fost purtător de cuvânt al Adunării Legislative din Alberta și fost membru al Cabinetului Statelor Unite, spunea cândva: „Ori de câte ori am de luat o decizie importantă în carieră, simt nevoia să mă întorc spre inimă și să-mi pun următoarea întrebare: Oare sunt pe deplin pregătit să prioritizez lucrurile și, din această